

Motion till riksdagen 2024/25:2616

av **Märta Stenevi m.fl. (MP)**

Låt stöd för vård av anhörig även omfatta anhöriga som lider av beroendesjukdomar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att anhörigperspektivet får en tydlig plats i arbetet med strategin för ANDTS-politiken 2026–2029 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att möjliggöra att ekonomiskt stöd från Försäkringskassan under rubriken ”Vård av nära anhörig” även ska innefatta en anhörig som är sjuk i beroende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Enligt Claudia Falkhe, professor i hälsopsykologi, uppgår antalet anhöriga till beroende till minst 3 miljoner av Sveriges invånare. En miljon vuxna i Sverige har idag problem med alkohol, och statistiskt sett finns det två anhöriga runt den beroende. Denna statistik gäller bara alkoholberoende och inte narkotika, sex eller spelberoende etc. Den anhörige har enligt lag rätt till stöd, men anhöriga till beroende nås av flera olika skäl inte av denna information och ofta finns det inte i kommunerna något stöd att tillgå. Enligt Socialstyrelsens öppna jämförelser för missbruks- och beroendevården 2018, kunde endast 65 procent av kommunerna erbjuda ett stödprogram för anhöriga.

Statistik över anhöriga är svår att överblicka delvis på grund av den stigmatisering som finns kring beroende. Enligt Samsjuklighetsutredningen (SOU 2021:93) får ofta den anhöriga agera kontaktperson och vårdare för den beroendesjuka, även i perioder då denne vårdas av kommun och region. Den anhöriga har svårt att kunna leva ”sitt” liv med arbete och sociala kontakter då den beroendesjuka många gånger behöver tillgång till den anhörige dygnet runt. Detta är ofta något som också förväntas av region och kommun att den anhörige ska utföra.

Trots att ovanstående utredning även tydligt pekar på att anhöriga spelar en stor roll i tillfrisknandet saknas ett tydligt anhörigperspektiv i strategin. Det är angeläget att det blir en del av arbetet inför en ny strategi för 2026–2029, och vi uppmanar regeringen att redan nu börja förbereda för detta, t ex genom att genomföra rundabordssamtal med anhörigföreningar och intresseorganisationer, för att ta tillvara dessa viktiga perspektiv. Det finns dock dimensioner som är akuta att åtgärda, och en central sådan är möjligheten att få ekonomisk ersättning för stödet till en anhörig som är sjuk i beroendesjukdom. Vi uppmanar därför regeringen att tillsätta en utredning för att möjliggöra att ekonomiskt stöd från Försäkringskassan under rubriken ”vård av nära anhörig” även skall innefatta en anhörig som är sjuk i beroende.

Märta Stenevi (MP)

Ulrika Westerlund (MP)

Leila Ali Elmi (MP)

Janine Alm Ericson (MP)